

EKONOMİDE

KRİZ, DENGESİZLİK, DİRENÇ...

Yaşamakta olduğumuz ekonomik kriz tüm toplumsal kesimler ile birlikte biz eczacıların da son derece olumsuz biçimde etkilemeyi sürdürüyor. Globalleşme (küreselleşme)'nin gelişmekte olan ve geri kalmış ülkelerin kaynaklarına göz diken uluslarüstü sermayenin yarattığı bir senaryo olduğu söylendi durdu. Emperyalizmin artık elindeki para gücüyle ulus devletleri ekonomik olarak kısaca alıp, siyasal taleplerini rahatça gerçekleştireceği de ortadaydı. Ve sonunda, bizler ne yazık ki peşpeşe gelen ekonomik krizler ile bu durumu canlı olarak yaşar haldeyiz.

İMF artık dünya egemenlerinin sahip olduğu bir şirket gibi davranmakta sakınca görmüyor. Talepleride bunu açık açık ortaya koyuyor. İMF, artık sıkıntıda olan devletlere ekonomik programlar önermenin dışında; dünyanın her bölgesinde ekonomi üzerinden siyaseti düzenlemekle ilgileniyor. Ulus devletler tarım, sanayi, ticaret, sağlık ve sosyal haklar konusunda yaptırımlara zorlanıyor. Bu zorlama siyaseti yeniden şekillendiriyor ve şekillendirmeye de devam edecektir.

Demokratik bir sosyal hukuk devletinde, ekonominin belli bir dengede yürümesi ve çarkların işlemesi; ekonomide yer alan aktörler arasında dengeli bir paylaşım ile sağlanabilir. Denge içindeki tüm aktörler hem genel geliri hem de genel gelir içindeki kendi paylarını arttırma çabası içindedir. Ancak dengenin sağlanması, en önemli ve güçlü aktörün "Devlet" olması ile mümkündür. Bu durum devletin tüm ekonomiye sahip olması ve yönetmesi anlamına gelmez; mevcut ekonomik değerlerin paylaşımında gereken yasal düzenlemelerin yapılması, idari olarak bunun yürütülmesi ve gereğinde müdahil olunmasını ifade eder.

İşte globalleşme dünya egemenlerince ulus devletlerde devletin bu müdahalelerini ortadan kaldırmak için ortaya atılmıştır. Bizim gibi ekonomik şartları bozulan ülkelere, ekonomik reform paketleri adı altında siyasal dayatmaya dönüştürülmektedir.

Bu günlerde 200 Milyar Dolar civarında olduğu ifade edilen iç-dış borç sarmalında olan ekonomimizin durumu son derece vahim bir hal almıştır. Artık devletin vergi gelirleri borç faizlerini karşılayamaz haldedir. 2001 yılının ilk 6 ayında bütçe 8 Milyar Dolar açık vermiştir.

Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme Raporuna göre ülkemizdeki en fakir % 10'luk kesim harcamaların % 2.3'nü yaparken en zengin % 10'luk kesim ise % 32.3'nü yapmaktadır. Diğer taraftan en fakir % 20'lik kesim harcamaların % 5.8'ni yaparken en zengin % 20'lik kesim harcamaların % 47.7'sini yapmaktadır. Bu istatistik veriler ekonominin aktörleri arasında ülkemizde, ne denli bir dengesizlik olduğunu ortaya koymaktadır. Şu anda İMF tarafından talepte bulunulan işler ile bu dengelerin çok daha bozulması kaçınılmaz olacaktır.

Ekonomik krizi aşmakta zorlanıyoruz; belirsizlik ve güvensizlik nedenli olduğu iddia edilen karmaşanın geriletilmesi mümkün olmuyor. Yaşanan karmaşa yukarıdaki istatistiki verilerde görünen ekonomik gücü elinde tutan ve öteden beri batı emperyalizmine öykünen egemen kesimin direnci nedeniyle sürmektedir. Çünkü bu kesim yaşanan karmaşadan çıkar sağlar durumdadır.

Bu ortamda eczanelerimizde ilaç alım vadelerinin kısalması, ithal ilaçtaki kar oranımızın azalması, kamu kurumu reçete bedellerinin geç ödenmesi gibi bir sürü dert ile karşı karşıya kaldık.

İlaç alımında ortalama 75 gün olan vadeler 55 günlere geriledi; kurumlardan alacak olduğumuz reçete bedellerinin tahsilat süreleri ise ortalama 75 günleri aştı. Bazı kurumlardan 4 aydır ödemelerini alamayan meslektaşlarımız var. Bu çok yönlü olumsuzluklar emek yoğun eczane yapısını fena halde hırpaladı. Hemen hemen her ortamda eczanelerin öz kaynak eksikliğinden söz ediliyor. Bu söylemin ardında yatan ise artık eczanelerin emek yoğun değil, sermaye yoğun işletmeler olmasına duyulan arzudur.

Ülkemize yönelik ekonomik nedenli üstü örtülü siyasi saldırının diğer alanlarda olduğu gibi sağlık alanına ve bu alanın önemli parçası olan ilaç ve eczacılığa da yönelmesi sürpriz değildir. Bu nedenle hem meslek örgütümüzün hem tüm meslektaşlarımızın olası daha derin olumsuzluklara hazırlıklı olması gerekir. Hazırlık oturup beklemekle olmaz. Kendimizi olası olumsuzluklara karşı koruyacak değişimleri bulmak ve bunları yasal zemine oturtarak mesleğimizi ve emek yoğun eczane yapısını korumak zorundayız.

Eczacının hem emeğini, hem de kısıtlı da olsa ekonomik gücünü birleştirebileceği bir yeni modeli, mesleğimiz elimizden alınmadan oluşturmak gerekiyor. Hatta ülkedeki gelir dağılımı eşitsizliğini kendi mesleğimizde ortadan kaldırmak amaçlı olarak kurum reçetelerini karşılayacak kooperatif eczaneleri de tartışmak durumundayız.

Ülkemizin karşı karşıya kaldığı durum ortada. Bu olumsuzluklardan eczacıyı çekip çıkaracak bir sihirli değnek yok elbette elimizde. Ama bu böyle diye ileriye dönük çabalara son vermek teslimiyetçiliktir. Hem ulus olarak hem de eczacılar olarak teslim olmayacağımızı göstermek zorundayız.

1920'nin koşullarında emperyalizme baş kaldıran bir ulus bunu yapabilecek güçtedir.

Saygılarımla.

Ecz. Nejat Çetin